

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/218/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7517207393
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7517207393.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Maximovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobkyne: B. W., nar. X.X.XXXX, bytom O. XXX, zastúpená JUDr. Vladimírom Sidorom, advokátom, so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlo, Kubániho 16, Bratislava, o zaplatenie 829,05 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie z 19. apríla 2018, č. k. 8Csp/157/2017-90

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 829,05 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne od 27.4.2017 do zaplatenia (I), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II) a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (III).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej sumu 829,05 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 9.1.2017 do zaplatenia. Skutkovým základom takto uplatneného nároku bolo tvrdenie žalobkyne, že strany uzavreli dňa 31.1.2014 Zmluvu o revolvingovom úvere č. 8500040337 (ďalej tiež len „úverová zmluva“), na základe ktorej jej žalovaný poskytol peňažné prostriedky v sume 1.284,25 Eur (po odpočítaní odplaty 215,75 Eur za službu možnosti odkladu splatnosti splátok od dohodnutej úverovej sumy 1.500,- Eur). Postupnými splátkami žalovaná na svoj záväzok vrátiť takto poskytnuté peniaze s dohodnutými úrokmi zaplatila žalobcovi spolu sumu 2.113,30 Eur, z ktorých sa žalobou domáhala vrátenia časti, prevyšujúcej jej skutočne poskytnuté peniaze s argumentáciou, že nakoľko v úverovej zmluve absentuje údaj o termíne konečnej splatnosti úveru, o rozdelení splátok na istinu, úrok a iné poplatky, nie je v nej vyjadrený správny údaj o výške RPMN a o dobe trvania úveru, a keďže navyš v nej dohodnutá výška úroku je v rozpore s dobrými mravmi, je potrebné úver považovať za bezúročný a bezpoplatkový.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku vyšiel zo zistení, že medzi stranami došlo k uzavretiu úverovej zmluvy, v ktorej bode 5, označenom ako „Údaje o požadovanom revolvingovom úvere“ sa strany dohodli na úverovej sume 1.500,- Eur, na výške úroku 70,01% ročne a na podmienkach splácania úveru žalovanou - v 42 mesačných splátkach po 80,37 Eur. V tejto časti zmluvy bola podľa zistenia súdu prvej inštancie vyjadrená „predpokladaná RPMN“ úveru 70,01, priemerná hodnota RPMN 45,94 a tiež údaje o prípadnom ďalšom úvere, ktorý podľa dohodnutých podmienok žalovaná mohla čerpať v sume 790,84 Eur, pri úroku 76,21% a RPMN 63,32. V bode 6, označenom ako „Údaje o schválenom revolvingovom úvere“ úverová zmluva podľa zistenia súdu prvej inštancie obsahovala rovnaké údaje ako v predchádzajúcom bode, až na údaj o RPMN úveru, ktorý tu bol vyjadrený hodnotou 69,49 a

údaj o predpokladanej RPNM úveru po poskytnutí revolvingu, ktorý podľa tohto bodu úverovej zmluvy činil 70,01. Rovnaké hodnoty RPMN úveru a predpokladanej RPNM úveru po poskytnutí revolvingu obsahoval podľa zistenia prvoinštančného súdu i list - oznámenie o schválení úveru žalovaného zo dňa 31.1.2014. V úverovej zmluve podľa zistenia prvoinštančného súdu nebol vyjadrený údaj o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalovaný poskytol žalobcovi úver v sume 1.500,- Eur, a za nesporné, že žalobca pri uzavretí zmluvy zaplatil žalovanému za službu možnosti odkladu splatnosti splátok sumu 215,75 Eur. Postupnými mesačnými splátkami v čase od 8.4.2014 do 16.3.2017 podľa zistenia súdu prvej inštancie žalobca zaplatil žalovanému na plnenie záväzkov z úverovej zmluvy spolu sumu 2.113,30 Eur.

4. Súd prvej inštancie na takto zistený skutkový stav aplikoval ust. § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1 veta prvá a ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 39, § 40 ods. 1, § 44 ods. 1 a 2, § 46 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2 a § 457 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov a dospel k záveru, že k platnému uzavretiu úverovej zmluvy medzi stranami v danom prípade nedošlo, preto, že podľa jeho názoru návrh úverovej zmluvy žalobkyne, za ktorý považoval vyplnenie zmluvného formuláru v bodoch 2 a 5 s podpisom žalobkyne, žalovaný neprijal, keďže v akceptácii, ktorý podľa jeho úvahy spočíval vo vyplnení bodu 6 zmluvného formuláru a jeho podpísaní žalovaným, a tiež v doručení písomného oznámenia o prijatí návrhu žalobkyne, žalovaný uviedol iný údaj o RPNM úveru a o predpokladanej RPNM úveru po poskytnutí revolvingu, čo súd prvej inštancie považoval za prijatie návrhu s výhradami a posúdil ho podľa ust. § 44 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka ako odmietnutie návrhu žalobkyne a nový návrh žalovaného, ktorý však už v prepísanej písomnej forme žalobkyňou akceptovaný nebol. Na podklade tohto záveru súd prvej inštancie vyvodil, že strany si navzájom plnili bez existencie zmluvy a teda bez právneho dôvodu, následkom čoho sa obaja bezdôvodne obohatili. Pri zohľadnení rozsahu zodpovednosti oboch strán za bezdôvodné obohatenie, je podľa záveru súdu prvej inštancie žalovaný povinný žalobkyne zaplatiť žalovanú sumu, predstavujúcu rozdiel medzi úverovou sumou (1.500,- Eur) a sumou, ktorú žalobkyňa zaplatila (2.113,30 Eur a 215,75 Eur). Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal tiež na to, že nárok žalobkyne by bol opodstatnený tiež v prípade, ak by sa odhládlo od vady v procese uzatvárania úverovej zmluvy. Pokiaľ by totiž k uzavretiu úverovej zmluvy i došlo, nakoľko v zmluve dohodnutý úrok 70,01 % ročne prevyšuje priemernú sadzbu úrokov za úvery poskytované bankami takmer 500 %, dohoda o úrokoch je pre rozpor s dobrými mravmi neplatná. Nakoniec podľa záveru prvoinštančného súdu žalovanému nemôžu úroky patriť tiež z dôvodu absencie údajov o termíne konečnej splatnosti úveru, vyžadovaného ust. § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z. z., pre ktorý obsahový nedostatok sa úver považuje za bezúročný a bezpoplatkový v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. b) uvedeného zákona. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku napokon vysporiadal i so žalovaným vznesenou námietkou premlčania. Vo vzťahu k počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby podľa ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie vyšiel z toho, že žalobca sa dozvedel o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil od svojho zástupcu pri telefonickom rozhovore dňa 8.3.2017. Začiatok plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby súd prvej inštancie časovo stotožnil s okamihom plnenia jednotlivých splátok žalobcom, k čomu došlo v období od 8.4.2014 do 16.3.2017. Na podklade týchto úvah súd prvej inštancie uzavrel, že pokiaľ žalobkyňa nárok na súde uplatnila dňa 31.3.2017, urobila tak pred uplynutím subjektívnej premlčacej doby a zároveň v rámci premlčacej doby objektívnej. Za omeškanie so zaplatením sumy 829,05 Eur súd prvej inštancie priznal žalobkyne úroky z omeškania s použitím ust. § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka v percentuálnej výške vyplývajúcej z ust. § 3 ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. V otázke splatnosti peňažného záväzku žalovaného súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku vyšiel z toho, že list žalobkyne zo dňa 9.1.2017, ktorým vyzval žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia neobsahoval konkrétnu sumu, ktorú žalobkyňa požadovala zaplatiť, a tak za kvalifikovanú výzvu na plnenie považoval až doručenie žaloby žalovanému, k čomu došlo dňa 26.4.2017. Riadiac sa touto úvahou súd prvej inštancie považoval za dôvodne uplatnené úroky z omeškania až počnúc dňom nasledujúcim po doručení žaloby a s týmto odôvodnením žalobu v prevyšujúcom rozsahu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s použitím ust. § 255 ods. 1 C.s.p. plným procesným úspechom žalobkyne v spore.

5. Proti tomuto rozsudku, čo do vyhovujúceho výroku (I) a výroku o trovách konania (III) podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, s návrhom, aby ho odvolací súd v napadnutých častiach zmenil, tak, že žalobu v odvolaní dotknutej časti zamietne a prizná žalovanému plnú náhradu trov konania pred

súdom prvej inštancie. V odvolaní žalovaný namietal proti spôsobu právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a jeho výhrady v tomto smere sa týkali predovšetkým záveru, že medzi stranami nedošlo k uzavretiu úverovej zmluvy. Žalovaný v tejto súvislosti akcentoval, že pokiaľ súd prvej inštancie vyšiel z toho, že prejavy vôle oboch strán pri uzavieraní zmluvy sa nestretli len z dôvodu odlišného údaj o RPMN v návrhu zmluvy a v jeho akceptácii, jeho názor nie je správny už len preto, že údaj o RPMN nie je výsledkom dohody, ale matematickým vyjadrením - podľa vzorca určeného zákonom, iných parametrov (úverovej odplaty a nákladov), na ktorých sa účastníci spotrebiteľskej zmluvy dohodli. To podľa názoru odvolateľa v konečnom dôsledku znamená, že pre vznik spotrebiteľskej zmluvy bude rozhodujúci stret prejavov vôle jej účastníkov ohľadne podmienok, u ktorých sa predpokladá dohoda, a nie z takejto dohody odvodených údajov. Na podporu svojej argumentácie žalovaný odkázal na závery prijaté pri riešení obdobnej právnej veci Krajským súdom v Trenčíne v uznesení sp. zn. 5Co/839/2016 zo dňa 29.6.2016. Žalovaný v odvolaní nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že v úverovej zmluve nie je vyjadrený údaj o konečnej splatnosti úveru. Poukázal v tejto súvislosti na to, že súčasťou zmluvného textu sú tiež všeobecné zmluvné dojednania, na ktoré úverová zmluva odkazuje, a ktoré vo svojom článku 4 bod 4.5 za deň konečnej splatnosti úveru určujú deň splatnosti poslednej splátky. Žalovaný navyše argumentoval, že zákonný pojem „termín konečnej splatnosti“ nemožno vykladať vo význame požiadavky uvedenia presného dátumu na podporu ktorého svojho názoru odkázal na závery prijaté Súdny dvorom EÚ vo veci C-42/15. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nesprávne právne posúdenie veci, podľa úvahy odvolacieho súdu žalobca uplatnil odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. V odvolaní odvolateľom formálne označený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p. nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na nesprávnosť skutkových zistení na podklade vykonaných dôkazov, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento ďalší odvolací dôvod žalovaným materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený.

6. Výrok napadnutého rozsudku, ktorým prvoinštančný súd žalobu v prevyšujúcom rozsahu zamietol (I) nebol odvolaním napadnutý; v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 367 ods. 1 a contrario C.s.p., a preto nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

7. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k odolaniu stotožnila so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Na podporu správnosti jeho záveru, že k uzavretiu úverovej zmluvy medzi stranami vôbec nedošlo, žalobkyňa poukázala na to, že údaj o RPMN predstavuje podľa zákona podstatnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere a akcentovala v tejto súvislosti, že i tak k stretu prejavov vôle pri uzatváraní zmluvy musí dôjsť ohľadne celého obsahu zmluvy bez zreteľa na to, či sa jedná o podstatnú náležitosť zmluvy alebo o vedľajšie zmluvné dojednanie. Žalobkyňa ďalej argumentovala, že uvedenie dvoch rôznych údajov o RPMN v úverovej zmluve je pre spotrebiteľa máttuce a zavádzajúce. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu upriamila pozornosť na to, že k uvedeniu odlišného údaj o RPMN došlo vo viacerých úverových zmluvách, ktoré žalovaný uzatvoril so spotrebiteľmi a poukázala v tejto súvislosti hneď na niekoľko rozhodnutí Krajských súdov (okrem iných tiež sp. zn. 13Co/206/2016 a 4 Co/685/2014 Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13Co/1269/2014 a 17Co/153/2016 Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5Co/623/2014 a 6Co/211/2014 Krajského súdu v Žiline), s ktorými je spôsob právneho posúdenia tejto otázky súdom prvej inštancie konzistentný. Žalobkyňa nesúhlasila s názorom odvolateľa, že pre splnenie zákonnej požiadavky uvedenia tiež údaj o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, postačí vyjadrenie skutočností, umožňujúcich dobu trvania a konečnú splatnosť úveru vyvodit' a poukázala v tejto súvislosti na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, z ktorého podľa jej vysvetlenia vyplýva, že absencia termínu konečnej splatnosti a doby trvania zmluvy môže spochybnit' možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku a sankcia, spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky, stanovenú vo vnútroštátnej úprave treba považovať za primeranú. Na podporu svojej argumentácie v tejto otázke žalobkyňa upriamila pozornosť tiež na to, že k rovnakému záveru pri jej riešení dospel tiež Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojich rozhodnutiach 16Co/782/2015 z 12.1.2017 a 16Co/178/2015 z 18.2.2016. Žalobkyňa v tejto súvislosti zároveň prezentovala názor, že údaje o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru musia byť uvedené priamo v úverovej zmluve a spochybnila možnosť ich úpravy vo všeobecných zmluvných dojednaniach. I ohľadne riešenia tejto otázky žalobkyňa poukázala na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, ktorými došlo k odmietnutiu úpravy rozhodujúcich otázok vo všeobecných zmluvných podmienkach v širokom spektre dôvodov, mimo iných tiež pre nemožnosť jednoznačného spárovania všeobecných zmluvných podmienok s úverovou zmluvou, ďalej z dôvodu, že tieto neboli samostatne podpísané zmluvnými stranami, a tiež

pre náročnosť poznania obsahu vzhľadom na rozsah, neprehľadnosť a nesystémovosť úpravy a veľkosť použitého písma. Žalobkyňa v tejto súvislosti prezentovala názor, že obsahové nedostatky úverovej zmluvy nemôže nahradiť následné oznámenie veriteľa o schválení úveru, ktorému v súdnej praxi, na ktorú poukázala, nie sú pripisované účinky právneho úkonu.

8. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadísk odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

9. Žalovaný svojimi odvolacími námietkami proti vyhovujúcemu výroku napadnutého rozsudku v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., nastolil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav aplikoval, teda v skutkových okolnostiach z právnej normy vodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

10. Záver súdu prvej inštancie o existencii právneho vzťahu strán zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie, z ktorého vyvodil právnu povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni priznanú sumu s príslušenstvom, je podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku vystavaný na úvahe, že k uzavretiu úverovej zmluvy medzi stranami vôbec nedošlo, preto, že zjednodušene povedané, v písomnej akceptácii návrhu úverovej zmluvy žalovaným bol uvedený iný údaj o RPMN, vzťahujúcej sa na poskytnutý úver a tiež iný údaj o RPMN, ktorý sa mal vzťahovať na prípadný ďalší úver poskytnutý žalobkyni. Na tomto mieste sa žiada vysvetliť, že druhý zo spomenutých údajov sa bezprostredne netýkal úveru poskytnutého žalobkyni, ale ďalších prípadných úverov, na poskytnutie ktorých jej mal za podmienok vyplývajúcich tiež zo všeobecných zmluvných dojednaní (predovšetkým jej časti 4) vzniknúť automatický nárok v prípade riadneho splácania úveru. V ďalšom slede sa odvolaciemu súdu žiada ozrejmiť, že vysvetlenie prečo žalovaný v súvislosti s akceptáciou návrhu úverovej zmluvy dopíňal do nej údaje už raz vnesené podáva bod 2.1 časti 2 všeobecných zmluvných dojednaní, ktorým si žalovaný vymienil právo v nadväznosti na posúdenie schopnosti splácať úver dlžníkom výšku požadovaného úveru znížiť a schváliť tým vyvolané iné parametre úveru s tým však, že úroková sadzba a RPMN nemohli byť schválené vo väčších sadzbách ako boli uvedené v návrhu. Z uvedeného vyplýva, že žalovaným zvolený postup a ním sledovaný zámer, spočívajúci v možnosti zníženia úveru, pokiaľ to bude opodstatnené výsledkom posúdenia schopnosti dlžníka splácať úver v ním požadovanej výške, bez ďalšieho nemožno považovať za nepoctivý, pričom v okolnostiach prípadu sa nejaví byť, a ani z rozhodovacej činnosti odvolaciemu súdu nie je známe, aby žalovaný toto prehodnocovanie výšky úveru, v praktickej rovine duplicitné vyplňanie údajov v úverovej zmluve, na ťarchu spotrebiteľov akokoľvek zneužíval. Túto skutočnosť nemožno ponechať bez povšimnutia ani pri posudzovaní účinkov právneho konania účastníkov občianskoprávných vzťahov, pretože v dobrej viere a s poctivým zámerom prejavenej vôle je potrebné prisúdiť účinky pokiaľ len to je možné. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 5/2014, v ktorom tento konštatoval, že prílišný právny formalizmus a prehnané nároky na formuláciu zmluvy nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať, lebo evidentne zasahujú do zmluvnej slobody občana, vyplývajúcej z princípu zmluvnej voľnosti (autonómie vôle) podľa čl. 2 ods. 3 ústavy. Ústavný súd v tomto rozhodnutí zároveň zdôraznil, že jedným zo základných princípov výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý vedie k platnosti zmluvy, pred takým výkladom, ktorý vedie k neplatnosti, ak do úvahy prichádzajú obidva výklady. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou a nie zásadou. Taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom nezakladajúcim jej neplatnosť, preto nie je ústavne konformná a je v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 ústavy. Obsahovo výstižnými a inšpiratívnymi k prejednávanej veci sú tiež závery Ústavného súdu ČR v jeho rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 340/2012, podľa ktorých preferencia výkladu uchovávaťujúceho právny úkon

v platnosti kladie vysoké nároky na odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorým sa právny úkon vyhlasuje za neplatný. Z takého rozhodnutia musí byť najmä dostatočne zrejmé, z akého právneho dôvodu má neplatnosť právneho úkonu vyplývať, či porušenie danej právnej normy vedie k neplatnosti právneho úkonu alebo k inému právnemu následku (náhrada škody, povinnosť vyzvať na odstránenie procesných nedostatkov) a aké skutkové zistenia preukazujú naplnenie predpokladov právnej normy, z ktorej vyplýva neplatnosť právneho úkonu. Z ústavného hľadiska požiadavky právnej istoty a preferencie platnosti právnych úkonov je nevyhnutné, aby o neplatnosti právneho úkonu nerozhodovali okolnosti, ktoré zákon neuvádza ako dôvody neplatnosti. Zároveň majú sudy pri posudzovaní neplatnosti právnych úkonov zohľadniť aj zmysel a účel právnej úpravy, ktorá s určitým nedostatkom právneho úkonu spája právny následok v podobe jeho neplatnosti. Tieto závery boli síce prijaté pri riešení otázok, týkajúcich sa spôsobu posudzovania vôle z hľadiska platnosti právnych úkonov, niet však podľa odvolacieho súdu rozumného dôvodu posudzovať prejavy vôle z hľadiska vzniku právnych úkonov podľa odlišných kritérií. To potom znamená, že prílišný právny formalizmus a prehnané nároky na formuláciu nemôžu mať priestor ani pri posudzovaní prejavov vôle urobených účastníkmi v súvislosti so vznikom právnych úkonov, v prípade nejasností je potrebné uprednostniť ich výklad, vedúci k zachovaniu sledovaných účinkov a prípadný záver, že tieto prejavy do právneho úkonu nevyústili by mal byť celkom krajným spôsobom posúdenia, ktorý je potrebné zvlášť presvedčivo zdôvodniť.

11. V bode 5 úverová zmluva podľa jeho označenia obsahovala údaje o požadovanom úvere a v bode 6 údaje o schválenom úvere. V konaní nebolo medzi stranami sporným, že po vyplnení údajov o úvere v bode 5 podpísala úverovú zmluvu (jej koncept) žalobkyňa, že v takejto podobe bol tento návrh úverovej zmluvy predložený žalovanému, ktorý v úverovej zmluve vyplnil údaje podľa pretlače v bode 6, návrh zmluvy podpísal a v takejto podobe prijatie úverovej zmluvy došlo žalobkyni. Súd prvej inštancie zistil a správnosť tohto jeho skutkového záveru nebola odvolateľom namietaná, že RPMN úveru je v bode 5 vyjadrená údajom 70,01 a v bode 6 úverovej zmluvy údajom 69,49. Súd prvej inštancie skutkovo ustálil tiež, že ostatné údaje o úvere, včítane objemu poskytnutých peňazí, výšky úroku, počtu a frekvencie splátok a celkovej sumy, ktorú mala žalobkyňa žalobcovi zaplatiť boli v oboch týchto častiach úverovej zmluvy uvedené rovnako. Ostávalo teda posúdiť otázku, či za týchto okolností pre túto disproporciu došlo alebo nie k stretu prejavov vôle strán, potrebnej pre vznik úverovej zmluvy.

12. Negatívna odpoveď prvoinštančného súdu na túto otázku vychádzala z úvahy, že uvedenie iného údaja o RPMN v akceptácii oproti návrhu zmluvy predstavuje, ako uviedol, modifikáciu obsahu parametrov úveru. Prijatie návrhu s touto zmenou považoval súd prvej inštancie s použitím ust. § 44 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka, za odmietnutie návrhu ako celku.

13. Podľa zmieneného ust. § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh. Prijatím návrhu je však odpoveď, ktorá vymedzuje obsah navrhovanej zmluvy inými slovami, ak z odpovede nevyplýva zmena obsahu navrhovanej zmluvy.

14. Odvolací súd sa so spôsobom právneho posúdenia povahy a následkov uvedenia rôzneho údaja o RPMN v akceptačnom úkone žalovaného súdom prvej inštancie nestotožňuje. Bez potreby hlbšej analýzy možno podľa názoru odvolacieho súdu objektívne vzaté vylúčiť, aby uvedením iného údaja o RPMN v bode 6 úverovej zmluvy žalovaný vzniesol proti návrhu výhrady alebo návrhy smerujúce k rozšíreniu alebo k obmedzeniu dojednaných práv a povinností. Faktom totiž je, že úverová zmluva má formulárovú podobu, ktorú žalovaný sám pripravil a i v časti 5 sám vyplnil (poverenou osobou), pričom žalobkyňa i napriek tomu je v hmotnoprávnej pozícii navrhovateľa tohto právneho úkonu len preto, že si žalovaný v rámci rokovaní o uzavretí zmluvy vymienil posúdiť schopnosť žalobkyne splácať úver v žiadanej výške a skrz toho podpísať zmluvu až druhý v poradí. Za tohto stavu je teda nelogické, aby žalovaný nesúhlasil s vlastnými zmluvnými podmienkami, alebo aby z vlastnej vôle chcel do formulára zmluvy doplniť alebo z nej vypustiť niektoré jej ustanovenie. Preto z pohľadu znenia ust. § 44 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka možno podľa posúdenia odvolacieho súdu úvahy o povahe a následkoch uvedenia iného údaja o RPMN v návrhu zmluvy a v jeho prijatí sústrediť do otázky, či túto disproporciu možno považovať za zmenu zmluvných podmienok oproti návrhu zmluvy. Podľa názoru odvolacieho súdu tak tomu nie je, pretože ako správne argumentoval žalovaný, údaj o RPMN, napriek tomu, že podľa zákona v zmluve o spotrebiteľských úveroch musí byť uvedený, nie je výsledkom dohody strán, ale matematickým vyjadrením parametrov (úverovej odplaty a nákladov), na ktorých sa účastníci spotrebiteľskej zmluvy dohodli. Pokiaľ preto pri tom istom okruhu zmluvných podmienok s rovnakými

parametrami akceptácia oproti návrhu obsahuje iný údaj o RPMN, jedná sa podľa úvahy odvolacieho súdu nad akúkoľvek pochybnosť o opravu nesprávne vypočítaného a dosadeného údaj a nie jeho zmenu. Takáto oprava nepredstavuje výhradu, doplnenie a ani zmenu návrhu zmluvy a preto ju nemožno považovať za jeho odmietnutie. Z týchto dôvodov záver súdu prvej inštancie, že k uzavretiu úverovej zmluvy medzi stranami nedošlo a že si teda strany navzájom plnili bez existencie právneho dôvodu, nemožno považovať za správny.

15. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku podporne uviedol tiež ďalšie dôvody, pre ktoré považoval uplatnený nárok žalobkyne za opodstatnený. To by za iných okolností prirodzene len umocnilo presvedčivosť dôvodov rozhodnutia; v danom prípade však ostalo bez náležitej pozornosti, že každý z týchto prvoinštančných súdom uvádzaných dôvodov mal iný právny následok, než z akého súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí ťažiskovo vyšiel a s priamym dopadom na možný výsledok konania mal i iný dopad na spôsob posúdenia žalovaným vznesenej námietky premlčania. Nakoľko tieto pochybenia nebolo možné so zreteľom na ďalej uvedené skutočnosti efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu ust. § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. neostávalo iné ako rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku a tiež v závislom výroku o trovách konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.) zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

16. V ďalšom konaní bude ťažiskovou úlohou súdu prvej inštancie zabezpečiť si dostatočný skutkový podklad pre zistenie výšky úroku, ktorý mala podľa úverovej zmluvy žalobkyňa žalobcovi za poskytnuté peniaze v skutočnosti zaplatiť a tiež okolností, za ktorých žalobkyňa na takýto vysoký úrok pristúpila. Za správne možno v tejto súvislosti považovať úvahy súdu prvej inštancie, smerujúce k posúdeniu k právnej dovolenosti určeného úroku a vytknúť jeho myšlienkovému postupu nemožno ani porovnanie takto dohodnutého úroku s odplatom požadovanú za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. K spôsobu právneho posúdenia tejto otázky súdom prvej inštancie však možno mať podľa odvolacieho súdu výhrady hneď v niekoľkých smeroch. Predovšetkým si súd prvej inštancie neuvedomil, že v čase uzavretia úverovej zmluvy bola výška odplaty za poskytnutie peňazí v spotrebiteľských vzťahoch obmedzená v ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, a preto v prípade, ak dospeje k záveru o neprimeranosti dohodnutej výšky úrokov, právne posúdenie veci nevyhnutne vyústi do konštatovania porušenia uvedeného zákonného ustanovenia. K tomu odvolací súd poznamenáva, že korektív dobrých mravov nastupuje pri právnom posudzovaní do úvahy len vtedy, keď nemožno rovnaký následok vyvodiť z iných zákonných ustanovení. V ďalšom rade odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie skutočnosť, že žalobkyňa naproti konštatovaniu v bode 8 odôvodnenia v konaní nateraz netvrdí, aby zaplatila žalobcovi za službu možnosti odloženia splátok sumu 215,75 Eur, ale že o túto sumu došlo k poníženiu dohodnutej úverovej sumy, a že jej teda bola zaplatená len suma 1.254,25 Eur (str. 3 ods. 2 žaloby). Vzhľadom na spotrebiteľský charakter veci súd prvej inštancie v ďalšom konaní túto zmluvnú podmienku podrobí kontrole z hľadiska jej spotrebiteľskej prijateľnosti. Zohľadní pritom, že suma 215,75 Eur, ktorá mala predstavovať odplatu za službu „možnosti odkladu 3 splátok“ podľa zmluvného vymedzenia mala byť zaplatená dopredu, vo výške takmer 3 splátok, o možnosť odloženia ktorých v konečnom dôsledku ide a okamžite mala byť započítaná na poskytnutú úverovú sumu. Pritom nárokovateľným z pohľadu žalobkyne mal byť odklad troch splátok len pri dlhodobej pracovnej neschopnosti a inak odklad splátok podliehal súhlasu žalovaného. Nevyhnutne otáznym teda je, akú výhodu možnosť odkladu splátok vlastne pre žalobkyňu predstavuje? Pokiaľ by si totiž žalobkyňa odplatu za službu možnosti odkladu troch splátok vo výške rovnajúcej sa takmer týmto trom splátkam ponechala, pokiaľ by nepotrebovala odložiť splátky, peniaze by jej zostali a pokiaľ by sa dostala do finančných ťažkostí, takto ušetrené peniaze by mohla použiť na splatenie ohrozených splátok. Z týchto skutočností sa v rozsahu doposiaľ súdom prvej inštancie zistených skutočností javí, že zo strany žalovaného sa nejedná o reálnu službu, ale len o spôsob, akým skreslil podmienky poskytnutia úveru v neprospech spotrebiteľa tak, že úrok z úveru môže byť v danom prípade omnoho vyšší ako v zmluve vyjadrených 70,01 %. S tým bezprostredne súvisí posledná požiadavka odvolacieho súdu k právnomu posúdeniu otázky úrokov súdom prvej inštancie, spočívajúca v nezastupiteľnej potrebe posúdiť po ustálení konečnej výšky úrokov a okolností, za ktorých na ne žalobkyňa pristúpila, dopad už i tak neprimeraných úrokov na platnosť úverovej zmluvy ako takej.

17. Požiadavka jednoznačného zodpovedania otázky platnosti úverovej zmluvy vyplýva z potreby v ďalšom konaní sa náležite vysporiadať tiež s námietkou premlčania vznesenou v konaní žalovaným. Odvolací súd poznamenáva, že spôsob akým to súd prvej inštancie urobil v zrušenom rozhodnutí je nesprávny. Súd prvej inštancie totiž pri posudzovaní začatia plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej

doby vyšiel z úvahy, že o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa bezdôvodne obohatil, sa dozvedela žalobkyňa v okamihu, keď jej to dňa 8.3.2017 v rámci ich telefonického rozhovoru povedal advokát. Táto úvaha však nereflektuje, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vtedy, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť získania informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantná (por. napr. tiež uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017 zo dňa 10.1.2018). V právnej praxi tento názor pri posudzovaní nárokov na vrátenie neprávom zaplatených úrokov alebo poplatkov zo spotrebiteľských zmlúv viedol k záveru, že nakoľko sa znalosť zákona predpokladá, spotrebiteľ disponuje už pri uzavretí spotrebiteľskej zmluvy skutkovými informáciami, čo v zmluve chýba alebo odporuje zneniu zákona, a preto pokiaľ plnil na základe zmluvy neplatnej z týchto dôvodov, od počiatku plnil s vedomím skutočností objektívne umožňujúcich poznať, že sa tým veriteľ na jeho úkor obohatil. V prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo splyva s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil. I z uvedeného je zrejmé, že pre spôsob posúdenia žalovaným vznesenej námietky premlčania bude jednoznačné ustálenie právneho statusu úverovej zmluvy (platnej, neplatnej alebo bezúročnej a bezpoplatkovej) nezastupiteľným.

18. Po prípadnom doplnení dokazovania v naznačených smeroch bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne vo veci rozhodnúť. V novom rozhodnutí pritom súd prvej inštancie vezme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (Čl. 11 ods. 4 C.s.p.) procesne správnym postupom a pri právnom posudzovaní veci vyjde z platnej právnej úpravy a z právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým je v ďalšom konaní viazaný v zmysle ust. § 391 ods. 2 C.s.p. Nové rozhodnutie prvoinštančný súd náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň, aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 C.s.p., ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

19. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie tiež o všetkých trovách, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.